

Perechi accentuale în română și în engleză. Dificultăți în utilizarea lor de către studenții străini

Carmen Răriș-Fierbințeanu

University of Westminster

carmen_raris@yahoo.com

Pentru a cita acest articol: Răriș-Fierbințeanu, C., 2023, „Perechi accentuale în română și în engleză. Dificultăți în utilizarea lor de către studenții străini”. *Romanian Studies Today*, VII, 2023, p. 91-102.

Abstract: The present paper aims to highlight distinctive characteristics related to teaching and learning Romanian as a foreign language, specifically focusing on two categories of words: *false-friends* and identical-meaning pairs, where primary stress shifts between Romanian and English. We focus on describing the stress system in these two languages, with both differences and similarities. The proposal presents an analysis of words falling into these two categories and illustrates the nuances of stress variation. Being aware of the difficulties experienced by foreign students while learning Romanian, we suggest a series of didactic methods and activities that can be integrated into Romanian as a foreign language course.

Keywords: primary stress; Romanian as a foreign language; false-friends; stress patterns.

1. Introducere

Lucrarea de față are ca obiectiv evidențierea aspectelor legate de predarea și învățarea unor cuvinte identice din punct de vedere formal în română și în engleză, dar a

căror accentuare diferă în cele două limbi. Această discrepanță conduce la dificultăți și greșeli, uneori erori, în pronunțarea lor de către studenții străini, ceea ce, în timp, poate afecta negativ procesul de însușire a limbii române ca limbă străină (RLS). Acest impact se manifestă prin scăderea încrederii în abilitățile proprii de învățare și prin reducerea acurateței în producerea discursului oral.

În această categorie intră atât cuvinte din sfera „falșilor-prieteni” (engl. *false-friends*), cât și perechi accentuale în cele două limbi, în care accentul principal al cuvântului se plasează pe silabe diferite. Astfel, studenții străini, în special cei aflați la nivel de începător (A1-A2), sunt susceptibili să pronunțe cuvintele în mod asemănător cu cele din limba maternă/aproape maternă.

Ideea acestui demers a apărut în urma experienței proprii de predare a RLS studenților britanici, de la nivel de începător la avansați. Observația repetată a relevat că toți studenții cu limba maternă sau aproape maternă engleza cădeau în capcana de a pronunța anumite cuvinte similar cu pronunția din limba engleză, chiar și după avertismentul asupra acestor diferențe. Așadar, am considerat că această categorie de cuvinte merită o atenție deosebită, în contextul procesului de predare și învățare a RLS.

Din punct de vedere structural, lucrarea este împărțită astfel: în secțiunea a doua se prezintă caracteristicile accentului la nivelul cuvântului în română și în engleză, evidențiind diferențele dintre cele două limbi și implicațiile didactice ale acestora; secțiunea a treia detaliază trăsăturile „falșilor-prieteni” din cele două limbi; secțiunea a patra oferă exemple de activități care pot fi incluse în cadrul cursului de RLS, în vederea corectării pronunției studenților; secțiunea a cincea cuprinde concluziile lucrării.

2. Caracteristici ale accentului principal în română și în engleză

În lingvistică, termenul „accent” acoperă mai multe sensuri. În această lucrare, „accentul” se referă la „pronunțarea mai intensă sau pe un ton mai înalt a unei silabe dintr-un cuvânt sau a unui cuvânt dintr-un grup sintactic, o unitate suprasegmentală intensivă” (Ionescu-Ruxăndoiu, 2005). În secțiunile următoare, vom lua în considerare accentul la nivelul cuvântului.

În cadrul cursurilor de RLS, indiferent de tipul lor, prezentarea conceptelor de fonetică/fonologie, în general, și de accentuare (la nivelul cuvântului/structurii/enunțului), în particular, are o pondere relativ mică în predarea și exersarea limbii, comparativ cu celelalte componente ale gramaticii (morfologie, sintaxă). Pentru studenții străini care au ca limbă maternă sau aproape maternă limba engleză, această abordare didactică, referindu-ne strict la accent, nu prezintă dificultăți semnificative, datorită similarităților în tiparele de accentuare în cele două limbi. Prin urmare, nici profesorul nu insistă excesiv asupra acestuia, nici studenții nu îl

consideră dificil de însușit, adesea subestimându-i importanța. Cu toate acestea, atunci când bagajul lingvistic al cursanților conține exclusiv limbi în care categoria prozodică a accentului nu este relevantă (limbi tonale), se impune o atenție deosebită în prezentarea și, mai ales, în exersarea acestuia, pentru a asigura o pronunție corectă și pentru a le oferi studenților instrumentele necesare pentru dezvoltarea autonomiei în învățarea limbii și promovarea studiului individual.

2.1. Accentul principal în limba română

În limba română, accentul reprezintă o categorie suprasegmentală menționată ocazional în studiile de lingvistică generală, de istorie a limbii sau de fonetică și fonologie. În majoritatea cazurilor, sunt ilustrate diferite clasificări ale acestuia sau precizări de ordin normativ. Mai jos, vom prezenta aceste clasificări, relevante pentru didactica RLS, în scopul creării de exerciții și activități potrivite pentru cursanți.

Accentul poate fi clasificat în funcție de mai multe criterii:

- (i) După unitatea în cadrul căreia funcționează:
 - (a) accent al cuvântului sau lexical, care se află pe un lexem (*cásă¹, scrie*);
 - (b) accent sintactic (al grupului, al sintagmei), care poate fi logic, atunci când evidențiază o unitate esențială pentru înțelegerea conținutului (*Îl văd pe Ión* [nu pe Andréi]), și afectiv, când subliniază o stare emoțională sau o atitudine subiectivă (*Nú ai venit* [reproș, nemulțumire]); acest tip de accent indică, de asemenea, relația sintactică dintre cuvinte sau părți de cuvinte².
- (ii) După poziția ocupată în interiorul cuvântului:
 - (a) accent liber – locul său este variabil, în limbi ca româna, italiana sau engleza; acesta poate fi stabil, dacă își menține locul din forma de bază în toată paradigma, sau mobil, dacă accentul nu își menține locul în raport cu forma de bază; în limba română, accentul este relativ stabil în flexiunea nominală (*cásă, căse, căselor*), existând și câteva excepții (*nórá, nuróri, sórá, suróri*), sau substantive neutre terminate în *-o* (*rádio, zéro*), la care accentul se deplasează pe vocala *-o* la plural (*radióri, zeróri*), sau la forma articulată hotărât (*radióul, zéroul*), iar în flexiunea verbală este mobil (DOOM³: 108-111; Ionescu-Ruxândoiu, 2005);

¹ Pentru marcarea grafică a accentului principal, am adoptat simbolul [ˈ]. Accentul secundar este marcat prin [ˈ].

² Ladefoged (1982: 104-110) indică exemple din limba engleză, în care accentul diferențiază între substantive *an insult* și verbe *to insult*. Același rol îl are și în română, în exemple cum sunt *lúpta* (substantiv comun, articulat) și *a luptá* (verb la infinitiv), formând perechi minimale accentuale (vezi și Mateescu, 2002: 189).

- (b) accent fix – în limbi precum franceza, maghiara, polona, ceha, accentul fiind aici condiționat morfosintactic sau fonologic³.
- (iii) După poziția în cuvânt a silabei accentuate:
- (a) accent oxiton – este accentuată ultima silabă a cuvântului – *cafeá, macará, acadeá*;
 - (b) accent paroxiton – accentul se află pe silaba penultimă a cuvântului – *mașínă, cásă*;
 - (c) accent proparoxiton – este accentuată antepenultima silabă a cuvântului – *mázăre, pricépere*;
 - (d) accent superproparoxiton – în cazuri mai rare, accentul se află pe a patra⁴, a cincea sau a șasea silabă de la sfârșitul cuvântului – *véveriță, dóctoriță, șáptesprezece, (al) șáptesprezecelea*.
- (iv) După natură:
- (a) accent de intensitate;
 - (b) accentul muzical (melodic).

Accentul de intensitate este dependent de amplitudinea sunetelor, iar aceasta este condiționată de forța articulării lor. Acest tip de accent este caracteristic limbilor romanice, germanice, celor indo-europene, în general, și presupune mai multe grade de intensitate. În funcție de aceste grade de intensitate, accentele se pot delimita astfel:

- (1) accentul principal (forte) este accentul propriu-zis al cuvântului;
- (2) secundar (slab) apare în cuvintele polisilabice, pe lângă accentul principal: *sănătáte, meglènoromán*.

În limba română, accentul se marchează grafic numai foarte rar, atunci când există riscul de confuzie între cuvinte omografe. Din cauza acestui fapt, studenții străini care învață limba română pot întâmpina dificultăți sau pot ezita în plasarea accentului pe o silabă sau pe alta.

Deși accentul este un fenomen comun multor limbi, manifestarea lui este diferită. Pentru a surprinde aceste distincții, în literatura de specialitate (Kijak, 2009: 16-21; van der Hulst, 1999: 6-39), au fost stabilite trăsături tipologice, care pot fi identificate și în limba română.

(a) Accentul poate fi sensibil/insensibil la cantitatea silabei, distingându-se două tipuri de limbi (engl. *quantity-sensitive* vs *quantity-insensitive*). În limbile care iau în considerare cantitatea silabei în plasarea accentului, s-a observat că accentul preferă elementele marcate intrinsec (vocalele lungi față de vocalele scurte, diftongii față de monoftongii, silabele închise față de silabele deschise).

³ În maghiară, de exemplu, accentul stă pe prima silabă și ajută numai la delimitarea cuvântului, arătând unde începe un cuvânt, iar în polonă (stă pe penultima), semnalează faptul că mai este o silabă până la sfârșitul cuvântului (Graur, 1974: 105-108; Kijak, 2009: 30-31).

⁴ Borchin (2005) consideră tot accent paroxiton accentul principal aflat pe o silabă mai îndepărtată de finalul cuvântului (pe a patra) – *véveriță*.

Româna este o limbă insensibilă la cantitate (*quantity-insensitive*), plasarea accentului fiind independentă de silabele marcate (silabe care conțin diftongi, silabe închise).

(b) Un alt parametru îl constituie clasificarea limbilor în limbi delimitate (engl. *bounded*) față de limbi nedelimitate (engl. *unbounded*). În limbile delimitate, accentul principal se află la o distanță fixă față de periferia dreaptă sau stângă a cuvântului, iar accentul secundar este plasat la intervale fixe față de alte accente, formând un tipar alternant. În limbile nedelimitate, accentul principal nu poate fi stabilit în acest mod, pentru că este atras de silabele marcate. Conform acestei clasificări, româna este o limbă delimitată, în care accentul principal se află la distanțe stabilite față de periferia dreaptă a cuvântului.

(c) Al treilea parametru privește limbile dominante la dreapta (engl. *right-dominant*) vs limbile dominante la stânga (engl. *left-dominant*), în care centrul unui picior metric (adică silaba accentuată) poate fi plasat pe prima poziție, la stânga (pentru piciorul de tip trohaic) sau pe poziția a doua, la dreapta (pentru piciorul de tip iambic). Din acest punct de vedere, româna este o limbă dominantă la stânga, preferând picioarele de tip trohaic în locul celor de tip iambic.

(d) Ultima proprietate tipologică a accentului se referă la periferia de la care începe construcția unui picior metric, de la stânga la dreapta (engl. *left to right*) vs de la dreapta la stânga (engl. *right to left*), într-o limbă dată. Limbile delimitate diferă în funcție de locul în care începe construcția piciorului, de la periferia dreaptă sau de la cea stângă a cuvântului. Pot exista și asimetrii, și anume accentul principal să se afle la o periferie, iar piciorul metric la cealaltă periferie. Aceasta este și situația românei, în care accentul principal este, în majoritatea cazurilor, la maximum trei silabe distanță față de periferia dreaptă, dar construcția picioarelor metrice începe de la periferia stângă, spre accentul principal, fără însă a-l include (Chitoran 2002: 54-57).

Așadar, conform parametrilor prezentați, româna este o limbă dominantă la stânga, pentru că predomină troheii, este insensibilă la cantitate, este delimitată și formează picioarele metrice de la stânga la dreapta. În cazuri mai rare, cu cât cuvântul include un număr mai mare de silabe, accentul se poate afla pe silabe tot mai îndepărtate de periferia dreaptă, limita fiind de cinci-șase silabe, în situația în care punctul de referință nu este cuvântul prozodic, ci cuvântul ca ansamblu: *dóctorișele* (Reinheimer Rîpeanu 1981: 32), *al șáptesprezecelea*.

Această clasificare se dovedește utilă în compararea românei cu engleza, în cazul nostru, contribuind la înțelegerea mai în detaliu a similitudinilor, dar mai ales, a diferențelor dintre cele două limbi. În această manieră, putem anticipa dificultățile studenților ivite pe parcursul învățării RLS și propune activități care să îi ajute să le depășească.

2.2. Accentul principal în limba engleză

În limba engleză, accentul de la nivelul cuvântului este, ca și în română, o unitate suprasegmentală pe care vorbitorii nativi o plasează, intuitiv, pe o silabă care are anumite caracteristici din punct de vedere fonologic (este „marcată”), comparativ cu silabele adiacente: frecvență fundamentală mai înaltă, durată mai mare (silaba este mai lungă) și intensitate mai mare. Toți acești factori determină un vorbitor nativ să stabilească, destul de precis, locul accentului într-un cuvânt. Vocalele din silabele neaccentuate își pot pierde calitatea vocalică, fiind reduse la schwa (McMahon, 2020:130-131).

Accentului din limba engleză i se pot aplica majoritatea clasificărilor prezentate mai sus pentru limba română. Poate fi lexical sau sintactic, oxiton, paroxiton, proparoxiton. Este un accent de intensitate, care poate fi accent principal, secundar sau terț. Deși majoritatea specialiștilor sunt de acord cu faptul că accentul englezei este liber, întrucât poate varia ca localizare, totuși există anumite reguli care pot prezice plasarea accentului în cazul unui număr de cuvinte. Acest fapt o plasează intermediar, între limbile cu accent fix și cele cu accent complet liber.

Regula referitoare la substantive stipulează ca accentul să se plaseze pe silaba penultimă, dacă aceasta este lungă; dacă este scurtă, atunci accentul este plasat pe antepenultima silabă.

Regula referitoare la verbe stabilește ca accentul să se situeze pe ultima silabă. Dacă aceasta este scurtă, atunci se va afla pe silaba penultimă.

Aceste două reguli reflectă situația unui anumit număr de cuvinte, având multiple excepții și neputând fi generalizate pentru totalitatea cuvintelor din limba engleză. Însă aceste reguli sunt foarte utile din perspectiva predării și a învățării englezei ca limbă străină.

Referitor la trăsăturile tipologice precizate mai sus pentru limba română, există anumite diferențe, comparând cele două limbi: engleza este o limbă sensibilă la cantitate, deoarece cantitatea vocalică este relevantă din punct de vedere fonologic; este delimitată, silabele accentuate și cele neaccentuate sunt distribuite într-un tipar alternant; este dominantă la stânga și formează picioare metrice începând cu periferia stângă.

3. „Falșii-prieteni” (accentuali)

În multe studii de lexic, s-a discutat frecvent despre situația anglicismelor în limba română, fiind analizate diferite domenii care au fost influențate mai puternic de limba engleză: presă, IT, etc. Clasificările au fost realizate după diverse criterii, cu accent pe adaptarea fonologică și morfologică (Guțu Romalo, 2000). Analizele s-

au concentrat, de asemenea, pe aspecte pragmatice, stilistice și sociolingvistice ale anglicismelor (Stoichițoiu-Ichim, 2001).

În domeniul didacticii, au fost realizate lucrări care au vizat interferențele dintre română și engleză în învățarea limbii engleze de către români.

În categoria mai largă a anglicismelor, un caz aparte îl reprezintă falșii-prieteni. Această etichetă a fost aplicată cuvintelor identice sau aproape identice din punct de vedere formal între cele două limbi, dar al căror sens este complet diferit (Koessler, Derocquigny, 1928; Lemhöfer, Dijkstra, 2004; Ștefan, 2008; Rogers, Webb, Nakata, 2015; Porawska, Toader, 2017).

Această lucrare abordează două subcategorii de cuvinte, relevante pentru plasarea accentului principal:

- (i) perechile accentuale, prin care înțelegem cuvinte identice formal și semantic în cele două limbi, cu accent pe silabe diferite (ro. *restauránt* – engl. *réstaurant*);
- (ii) falșii-prieteni accentuali, cuvinte cu deplasare a accentului în cele două limbi și sensuri diferite (ro. *nervós* – engl. *nérvous*).

Studentii pot întâmpina dificultăți în plasarea accentului, fie că este vorba despre perechile accentuale, fie despre falșii-prieteni accentuali. În primul caz, familiaritatea cu termenul respectiv poate determina pronunțarea acestuia după model englez. Totuși, studenții prezintă un grad de precauție, știind că învață o limbă străină și, uneori, oferă mai multe variante de pronunție a cuvântului, sperând, astfel, să acopere toate opțiunile valabile și să ajungă, în final, la pronunția corectă.

Situația se complică atunci când discutăm despre a doua categorie de cuvinte, pentru că există îndoieli atât în privința pronunției, cât și a sensului real.

Cauzele greșelilor care apar în utilizarea falșilor-prieteni sunt multiple (etimologice, istorice, lexicale) și le vom enumera în continuare:

- cuvintele care intră în categoria falșilor-prieteni sunt polisemantice, însă anumite sensuri se suprapun, altele, nu;
- în ambele limbi există un număr mare de cuvinte de origine latină, dar ele au pătruns în perioade și contexte istorice diferite, ceea ce a dus la diferențe de ordin semantic;
- există cuvinte care au etimologie comună, însă acest fapt nu le asigură o evoluție similară în cele două limbi;
- anumite cuvinte au suferit diversificări de sensuri, restrângeri sau degradări, ceea ce, de asemenea, poate duce la confuzii;
- studenții care studiază limba-țintă nu cunosc (toate) sensurile unui cuvânt din limba maternă (Bantaș și Rădulescu, 1967:6-7).

3.1. Perechi accentuale în română și în engleză

Cuvintele care pot fi încadrate în această categorie sunt identice din punct de vedere semantic în ambele limbi, dar diferite în ceea ce privește plasarea accentului principal și întâlnite în cadrul cursurilor de RLS. Astfel, am identificat 36 de perechi, formate din cuvinte frecvente în ambele limbi, care s-au regăsit, în diferite activități (de citire, de scriere, orale, de ascultare), la orele de RLS și asupra cărora studenții s-au oprit și au cerut lămuriri suplimentare asupra pronunției.

Vom preciza mai jos perechile întâlnite, ordonate alfabetic și având marcat accentul principal. Menționăm că această listă nu reprezintă totalitatea cuvintelor care se pot încadra în această categorie.

ro. accidental engl. accidental	ro. activ engl. áctív	ro. afirmativ engl. affírmative	ro. animal engl. ánimál
ro. antonim engl. ántonym	ro. artificial engl. artíficial	ro. cinemá engl. cínema	ro. compliment engl. cómpliment
ro. constant engl. cónstant	ro. delicios engl. delícíous	ro. expórt engl. éxport	ro. impórt engl. ímport
ro. final engl. fínal	ro. general engl. géneral	ro. inteligent engl. intélligent	ro. juniór engl. júnior
ro. lichid engl. líquid	ro. minor engl. mínor	ro. moderat engl. móderate	ro. nativ engl. nátive
ro. negativ engl. négative	ro. normal engl. nórmal	ro. oponent engl. oppónent	ro. pardon engl. párdon
ro. parțial engl. pártial	ro. particular engl. partícular	ro. privat engl. prívate	ro. profesional engl. proféssional
ro. restaurant engl. réstaurant	ro. rural engl. rúral	ro. senior engl. sénior	ro. special engl. spécial
ro. student engl. stúdent	ro. stupid engl. stúpíd	ro. talisman engl. tálisman	ro. urban engl. úrban

Majoritatea cuvintelor sunt adjective (21), celelalte sunt substantive. Referitor la plasarea accentului principal, precizăm faptul că nu am avut în vedere etimologia acestor cuvinte, ci ne-am raportat la maniera în care acestea circulă astăzi, în uzul curent. În tabelul de mai sus, putem observa o diferență în ce privește poziția accentului principal; toate cuvintele bisilabice au accent oxiton în limba română însă, în engleză, este paroxiton (ro. studént vs engl. stúdent). Aceeași tendință de accentuare se menține și în cazul cuvintelor trisilabice, fiind accentuate oxiton în română, iar în engleză au accent proparoxiton, în cele mai multe situații (sunt prezente și două cuvinte accentuate paroxiton). Cuvintele formate din patru sau mai multe silabe conțin accentul în poziție oxitonă în

română, iar în engleză este paroxiton sau proparoxiton. De asemenea, remarcăm faptul că unor cuvinte din limba română le corespund, în limba engleză, cuvinte cu un număr mai mic de silabe, diferență care se corelează cu o poziție diferită a accentului în cele două limbi (ro. parțial vs engl. pártial; ro. artificial vs engl. artifícial; ro. special vs engl. spécial). Observăm, așadar, preferința românei pentru accentuarea oxitonă în cazul acestor cuvinte, în timp ce, în engleză, predomină accentuare paroxitonă (în special la cuvintele trisilabice) și proparoxitonă.

3.2. „Falși-prieteni” accentuali în română și în engleză

În categoria mai largă a falșilor-prieteni, observăm diferențe nu doar în plasarea accentului, ci și în sensul cuvintelor, acestea putând crea confuzii semnificative pentru studenții străini. În tabelul de mai jos am inclus câteva exemple (unele perechi sunt falși-prieteni parțiali, numai pentru anumite sensuri):

ro. agremént „distracție” engl. agréement „înțelegere”	ro. argumént „raționament” engl. árgument „ceartă”	ro. anxíós „neliniștit; încordat” engl. ánxious „îngrijorat”	ro. cabinét „birou” engl. cábinet „dulap”
ro. confort „comoditate” engl. cómfort „consolare”	ro. consecvént „constant” engl. cónsequent „următor”	ro. consistént „dens; sățios” engl. consístent „consecvent”	ro. distánt „detașat; rece” engl. dístant „îndepărtat”
ro. hazard „destin; soartă” engl. házard „pericol”	ro. inteligénță „istețime” engl. intélligence „informații”	ro. lantérná „lampă” engl. lántern „felinar”	ro. local „regional” engl. lócal „localnic”
ro. magazin „alimentară, băcănie” engl. mágazine „revistă”	ro. nervós „irascibil; enervat” engl. nérvous „neliniștit; agitat”	ro. patrón „șef; proprietar” engl. pátron „client”	ro. petról „țiței” engl. pétrol „benzină”

Și în cazul acestor cuvinte, observăm tendința de accentuare înregistrată la perechile accentuale menționate în subsecțiunea 3.1.: accentuarea predominant oxitonă în română, comparativ cu accentuarea paroxitonă și proparoxitonă din engleză. O altă diferență fonologică este pierderea calității unor vocale neaccentuate și, uneori, reducerea silabică, ceea ce influențează pronunția studenților străini și, implicit, plasarea accentului principal.

4. Tipuri de activități pentru utilizarea corectă a cuvintelor

În cadrul cursurilor de RLS pot fi integrate diverse activități didactice pentru familiarizarea și exersarea cuvintelor din categoriile discutate (Parfene, 1999; Secrieru, 2006; Lado, 2021). Aceste activități pot fi concentrate fie asupra foneticii, fie asupra vocabularului.

În procesul de concepere și implementare a acestora, trebuie luate în considerare mai multe aspecte referitoare la curs și la cursanți:

- durata cursului/numărul de ore (curs ocazional, seral, intensiv);
- scopul cursului (introdutiv, general, academic, specializat etc.);
- nivelul cursului;
- profilul studentului (stilul de învățare, motivația, scopul învățării limbii române).

Profesorii de RLS dispun de diverse metode didactice, exercițiile fiind cea mai comună metodă.

Exercițiile de fonetică și de vocabular, concentrate asupra aspectului oral, pot fi integrate în mod eficient în cadrul cursului. Câteva exemple de astfel de activități includ (Dafinoiu, 2008):

- exerciții de asociere cuvânt-imagini;
- exerciții de potrivire cuvântul cu definiția lui;
- exerciții de potrivire a termenilor unei perechi de falși-prieteni în contextul corespunzător;
- exerciții de corectare a unui text în care au fost inserați falși-prieteni;
- exerciții de ascultare: „Ce nu sună bine/românește?”.

Pe lângă exerciții, profesorii pot utiliza metoda conversației în interacțiunea profesor-student, clarificând diferențele în plasarea accentului și sensurile cuvintelor.

Metoda explicației este utilă, în special la nivelul A1-A2, când presiunea limbii engleze și riscul de confuzie sunt mai mari. Totodată, prin explicație, putem sublinia importanța accentului în însușirea unei pronunții corecte.

Studentii știu faptul că, în limba română, accentul nu se marchează grafic, însă li se poate menționa că, în dicționarele normative, acesta este marcat prin sublinierea vocalei din silaba accentuată. Dacă observăm că plasarea accentului este sau devine un aspect problematic, atunci putem recurge la marcarea lui grafică (pe tablă, în materiale oferite studenților pentru studiu).

5. Concluzii

Accentul principal la nivelul cuvântului, adesea neglijat în predarea foneticii/fonologiei limbii române, se dovedește esențial în procesul de învățare a limbii, în

special când discutăm despre perechi de cuvinte de tipul celor exemplificate în această lucrare.

Prezentând perechi frecvente de cuvinte din ambele categorii, am evidențiat diferențele de tipare accentuale între cele două limbi, subliniind preferința românei pentru accentul oxiton și a englezei pentru accent paroxiton sau proparoxiton.

Profesorii de RLS pot utiliza diverse metode și instrumente didactice eficiente pentru a facilita învățarea și utilizarea acestor cuvinte de către studenții lor. Este esențială integrarea aspectelor legate de plasarea accentului în cadrul cursurilor de RLS pe tot parcursul nivelelor de studiu, oferind clarificări punctuale și relevante, fără a crea lecții complexe despre accent, ci concentrându-ne asupra cuvintelor introduse în lecțiile de vocabular sau întâlnite de studenți în diverse contexte.

Referințe

- Bantaș, A., Rădulescu, M., 1967, „Capcanele” vocabularului englez. București, Editura Științifică.
- Borchin, M.-I., 2005, *Manual de ortografie și punctuație*. Timișoara, Excelsior Art.
- Chitoran, I., 2002, *The Phonology of Romanian: A Constraint – Based Approach*. New-York, Mouton de Gruyter.
- Dafinoiu, C., 2008, „Metode și procedee folosite în predarea limbii române ca limbă străină. Metoda exercițiilor”, în L. Braniște (coord.) *Româna ca limbă străină – între metodă și impact cultural: dedicat împlinirii a 600 de ani de la atestarea documentară a orașului Iași*. Iași, Casa Editorială Demiurg, 594-600.
- DOOM³ = I., Vintilă-Rădulescu (coord.), 2021, *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Univers Enciclopedic Gold.
- DSL = A. Bidu-Vrânceanu et al., 2005, *Dicționar de științe ale limbii*. București, Nemira.
- Graur, Al., 1974, *Mic tratat de ortografie*. București, Editura Științifică.
- Hulst, H.G. van der (coord.), 1999, *Word Prosodic System in Languages of Europe*. Berlin, Mouton de Gruyter.
- Ionescu-Ruxăndoiu, L., 2005, „Accent”, în DSL, 2005, s.v.
- Kijak, A., 2009, *How stressful is L2 stress? A cross-linguistic study of L2 perception and production of metrical systems*. Utrecht, LOT.
- Koessler, M., Derocquigny, J., 1928, *Les faux amis ou les trahisons du vocabulaire anglais (conseils aux traducteurs)*. Paris, Vuibert.
- Ladefoged, P., 1982, *A Course in Phonetics*, ediția a II-a. Los Angeles, Harcourt Brace Jovanovich Inc.
- Lado, R., 2021, *Lingvistică și cultură: lingvistică aplicată pentru predarea limbilor*. Brașov, Editura Universității „Transilvania”.
- Lemhöfer, K., Dijkstra, T., 2004, „Recognizing cognates and interlingual homographs: Effects of code similarity in language-specific and generalized lexical decision”, *Memory & Cognition*, 32 (4), 533-550.

- Mateescu, D., 2002, *English phonetics and phonological theory: 20th century approaches*. București, Editura Universității din București.
- McMahon, A., 2020, *An introduction to English phonology*. Edinburgh, Edinburgh University Press.
- Parfene, C., 1999, *Metodica studierii limbii și literaturii în școală. Ghid teoretico-aplicativ*. Iași, Polirom.
- Porawska, J., Toader, M., 2017, „Diferențe semantice privind „falșii prieteni” – cazul limbilor română și polonă (II)”, în E. Platon, A. Arieșan, L. Vasiliu (coord.), *Discurs polifonic în Româna ca limbă străină (RLS): actele Conferinței internaționale organizate de către Institutul Limbii Române ca Limbă Europeană de la Facultatea de Litere a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, ediția I, 20-21 octombrie 2017*. Cluj-Napoca, Casa Cărții de știință, 57-70.
- Reinheimer Rîpeanu, S., 1981, *Fonetică și fonologie romanică*. București, Editura Universității din București.
- Rogers, J., Webb, S., Nakata, T., 2015, „Do the cognacy characteristics of loanwords make them more easily learned than noncognates?”, *Language Teaching Research*, 19 (1), 9-27.
- Secieru, M., 2006, *Didactica limbii române*. Iași, Sedcom Libris.
- Stoichițoiu-Ichim, A., 2001, *Vocabularul limbii române actuale: dinamică, influență, creativitate*. București, All Educational.
- Ștefan, R., 2008, „Foes or friends? Aspects of language interference between Romanian and English”, în L. Braniște (coord.), *Româna ca limbă străină – între metodă și impact cultural: dedicat împlinirii a 600 de ani de la atestarea documentară a orașului Iași*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 642-651.